
Særavtale i nemnd

FRA FORENINGEN

AARSETH HP

Som kjent var ikke Legeforeningen tilfreds med tilbudet Kommunenes Sentralforbund (KS) ville gi i forbindelse medforhandlingene om ny særavtale for sykehusleger. Istedet for å gå til konflikt valgte sentralstyret å bringe tvisten inn for særskilt nemnd. Forberedelsene til behandling i nemnd ble gjort i et godt samarbeid med forhandlingsavdelingen i KS. Et felles dokument ble utarbeidet hvor det ble identifisert i alt 19 forskjellige tvistepunkter.

Nemnden satt sammen 28. og 29. september. Resultatet foreligger nå. Legeforeningen har fått gjennomslag for sinesynspunkter på en rekke punkter. Til dels har disse økonomisk betydning, men viktige elementer gir også bedrørammebetingelser generelt.

Den viktigste endringen i den nye særavtalen gjelder overtidsgodtgjøring og godtgjøring for vakansvakter. Beggeparter var i forhandlingene enige om at særavtalen slik den var, var vanskelig å etterleve og gav mye merarbeid for beregning av overtid. Det var derfor et felles mål å finne frem til en enklere ordning. Legeforeningen ønsket å vribetalingen mer mot vakansvakter fordi vi ser det som en særlig belastende arbeidsform. Inemnden fikk vi gjennomslag for vårt syn. Alle vakansvakter vil fra 1. oktober 1998 betales med 200% tillegg fra første time. For tilfeldig overtid, unntatt utrykninger på passiv vakt, blir det forenkling ved at det gis 100% tillegg fra første time til alle som har FUA-avtale (frivillig utvidet arbeidstid) til og med 11 timer per uke. For dem med FUA-avtale utover 11 timer per uke er betalingen 200% som tidligere.

For Norsk overlegeforening var det av vesentlig betydning å få større mulighet for aldersbetinget fritak fra vaktplikt. Et vesentlig argument fra vår side var at det vil bidra til å rekruttere leger til de vaktbelastede fag hvis man kan se for seg en fremtid uten vaktplikt. I den nye avtalen vil en lege kunne be seg fritatt fra plikten tilstedevakt fra fylte 58 år og fra plikten til hjemmevakt fra fylte 60 år. De har hevdet at de fritaksbestemmelsene vi hittil har hatt, ikke er blitt benyttet av overlegene i særlig grad. For mange vil det være viktigere å ha muligheten enn å bruke den.

Legers arbeidsforhold har vært tema gjennom mange år. Flere undersøkelser har vist at spesielt assistentlegene i stor grad mangler kontorarbeidsplass og har liten tilgang til PC og andre moderne hjelpemidler. Når disse problemer har vært tatt opp med politiske miljøer, blir vi henvist til forhandlinger med motparten. I forhandlinger

blirproblemstillingen avvist fordi den ikke hører hjemme der. Dette er nå bekreftet i nemnden. Det er arbeidsgivers ansvar å legge forholdene til rette for at arbeidstakerne kan utøve sitt arbeid på en forsvarlig måte. De politiskemyndigheter må nå erkjenne dette ansvar.

Et viktig krav først og fremst fra Yngre legers forening, har vært bedre vernebestemmelser for tilstedevakt ved sykehus. Særavtalen setter en grense på 16 aktive arbeidstimer i døgnet. Derfor settes tjenesteplanene opp med minimumåtte timers hvilende vakt. For mange er hviletiden fiktiv, idet tiden til utrykninger legger beslag på mesteparten av tiden. Vi ønsket derfor en sikkerhet for at legene, der arbeidsbelastningen ikke levnet tid til forsvarlig hvile, skulle kunne kreve endrede vaktordninger, enten i form av delt vakt døgnet eller døgnvakter med betaling for alle timer fullt ut. Dessuten ønsket vi en gjennomsnittsberegning av minst åtte timers hvile sammenlagt i løpet av vakt døgnet. Dets siste er en modell som med hell er blitt gjennomført i Danmark. Kommunenes Sentralforbund hevdet at innføring av et slikt system ville få uante konsekvenser både økonomisk og bemanningsmessig. Nemnden la dette til grunn og avviste Legeforeningens krav. Vi må nå legge mer arbeid i å beregne konsekvensene av dette forslaget før vi fremmer det på nytt ved neste korsvei.

Også overlegene hadde viktige krav i forbindelse med vakt. Det oppleves som urimelig at leger med hjemnevakt ikke har 35,5 timers arbeidsuke, slik arbeidstakere med arbeidstid mellom kl 2000 og 0600 ellers har. Vårt krav ble også avvist av nemnden på grunn av de betydelige kostnadene det ville medføre og redusere den ukentlige arbeidstid med totimer for overleger med hjemnevakt.

Lønnsutvalget har etter forhandlingenes avslutning evaluert forhandlingsprosessen og våre forberedelser. Vi har konkludert med at det er et betydelig forbedringspotensial som vi må forsøke å utnytte neste gang særavtalene skal forhandles i 2000. I enda større grad må vi systematisere bruken av yrkesforeningenes tariffkonferanser og legge større vekt på å analysere konsekvensene av de forslagene vi ønsker å fremme. Dette vil også kreve økt innsats fra våre tillitsvalgte.

Årets lønnsoppgjør går ikke inn i historien som et av Legeforeningens beste. Vi har imidlertid gjennom forhandlinger fått innfridd viktige krav i særavtalen for kommuneleger. Dels gjennom forhandlinger og dels i nemnd har vi fått innfridd viktige krav for sykehuslegene. Særavtalenes relative betydning for legers lønnsdannelse har økt etter dette oppgjøret. Vårt langsiktige mål er at total lønnen i større utstrekning skal baseres på normal arbeidstid og i mindre grad baseres på ekstra innsats. Dette lønnsmålet står fast.

Hans Petter Aarseth
president

Publisert: 30. oktober 1998. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.